

Broj: 05-2-03-2-3-945/25

Datum: 10. juli 2025. godine

15. muharrem 1447. godine po Hidžri

PLATFORMA ISLAMSKJE ZAJEDNICE U BOSNI I HERCEGOVINI ZA DIJALOG

Vijeće muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini je na 43. redovnoj sjednici održanoj u petak, 12. džumadel-uhra 1446. godine po H., odnosno 13. decembra 2024. godine, u Sarajevu razmatralo i usvojilo tekst Platforme Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini za dijalog.

Tekst Platforme

Polazeći od riječi Uzvišenog Allaha: *“O ljudi! Mi smo vas od muškarca i žene stvorili i plemenima i narodima vas učinili, da biste se upoznawali! Od vas je kod Allaha najplemenitiji onaj koji se Njega najviše boji! Allah sve zna i obavišten je.”* (Kur'an, El-Hudžurat: 13.)

„Reci: ‘O sljedbenici Knjige, dodite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!’ Pa ako oni ne pristanu, vi recite: ‘Budite svjedoci da smo mi muslimani!’” (Kur'an, Ali Imran: 64.)

„Da je Allah htio sljedbenicima jedne vjere bi vas učinio. Ali On hoće da vas iskuša u onome što vam je dao. Zato se natječite u dobru. Allahu ćete se svi vratiti pa će vas On o onome u čemu ste se razilazili obavijestiti.” (Kur'an, El-Ma'ide: 48.)

„A da je tvoj Gospodar htio uistinu bi svi koji su na Zemlji vjernici bili. Pa zar da ti ljude prisiljavaš da vjernici budu!?” (Kur'an, Junus: 99.)

“A da je Gospodar tvoj htio, sve bi ljude sljedbenicima jedne vjere učinio. Međutim, oni će se uvijek u vjerovanju razilaziti.” (Kur'an, Hud: 118.)

„One koji su vjerovali, pa i one koji su bili jevreji, kršćani i sabejci – one koji su u Allaha i u onaj svijet vjerovali i dobra djela činili – doista čeka nagrada od Gospodara njihova; ničega se oni neće bojati i ni za čim neće tugovati!” – (Kur'an, El-Bekare: 62.)

„Allah vam ne zabranjuje da činite dobro i da budete pravedni prema onima koji ne ratuju protiv vas zbog vjere i koji vas iz zavičaja vašega ne izgone. Allah zaista voli one koji su pravični. On vam zabranjuje da prijateljujete s onima koji ratuju protiv vas zbog vjere i koji vas iz zavičaja vašeg izgone i koji pomažu da budete prognani. Oni koji s njima prijateljuju sami sebi nepravdu čine.” (Kur'an, Mumtehine: 8.)

“Dobro i zlo nisu isto! Na zlo dobrim uzvрати, pa će ti neprijatelj tvoj odjednom prisni prijatelj postati. To mogu postići samo strpljivi; to mogu postići samo sretni!” (Kur'an, Fussilet: 34-35.)

Vijeće muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini usvaja tekst Platforme Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini za dijalog kao osnovni dokument koji precizira principe, vrijednosti i polazišne osnove s kojih njeni nosioci vjerskog autoriteta, organi i institucije nastupaju u dijalogu s Drugim.

I. ISLAMSKA ZAJEDNICA I MEĐUVJERSKI DIJALOG

- Polazeći od konstitutivne i interpretativne tradicije muslimani u svojoj vjeri i praksi od vremena Poslanika, a.s., do danas priznaju prava drugima na slobodno vjerovanje i manifestiranje vjere. To pravo koje im je dao Uzvišeni Bog jedna je od zaštićenih vrijednosti u Šerijatu, a primjenjivano je ovisno od društvenih i historijskih okolnosti u kojima su muslimani živjeli sa drugima. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini zalaže se da se pravo na slobodno vjerovanje i manifestiranje religije jednako poštuje bilo gdje u svijetu i na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine;

- Slobodno manifestiranje religije i poštivanje drugačijeg uvjerenja i religijske prakse i svjetonazora bitan je aspekt postizanja modernih demokratskih standarda i nastavljanje višestoljetne prakse u Bosni i Hercegovini u kojoj su ljudi različitih religijskih uvjerenja živjeli i manifestirali svoju religioznost;

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini je otvorena za vjerski dijalog napose sa predstavnicima religija koje svoje korijene imaju u Božijoj objavi monoteizma: kršćanstvom (kršćanskim denominacijama: pravoslavnom, katoličkom i protestantskom) i judaizmom;

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini je spremna voditi dijalog i sa novim (i brojčano manjim) vjerskim zajednicama, kao i nereligijskim svjetonazorskim grupama u Bosni i Hercegovini i svijetu;

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini smatra da je posebno važan dijalog sa tradicionalnim crkvama i vjerskim zajednicama u Bosni i Hercegovini;

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini ohrabruje promociju međureligijskog i drugih dijaloga ne samo u domovini nego i u domovinskim zemljama i bošnjačkoj dijaspori, gdje se predstavnici i organi Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini podstiču da stupe u otvoren i iskren dijalog sa drugim vjerskim zajednicama, crkvama, vladinim i nevladinim institucijama i organima na principima definisanim ovim dokumentom;

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini je predana radu i razvoju Međureligijskog vijeća u Bosni i Hercegovini kao platforme institucionalne saradnje

tradicionalnih vjerskih zajednica i crkava na svim nivoima, od vjerskih poglavara do lokalnih zajednica;

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini smatra da se međureligijski dijalog u Bosni i Hercegovini može odvijati na razini obrazovnih institucija, na razini organizacionih jedinica vjerskih zajednica i crkava, pojedinačno između imama i svećenika i vjernika;

- Dijalog može biti organiziran putem simpozija, seminara, okruglih stolova, tribina, javnih elektronskih i printanih medija, druženjem vjernika, i sličnih foruma;

- Sve zajedničke aktivnosti trebaju uvažavati pojedinačni nauk svake od vjerskih zajednica i njihovu tradiciju;

- Na akademskom nivou mogu biti tretirana sva važna pitanja iz učenja vjere i vjerske tradicije, a na popularnom nivou trebalo bi tretirati pitanja koja su od općeg interesa za sve vjerske zajednice i crkve u Bosni i Hercegovini;

- U međuvjerskom dijalogu trebaju se poštivati prava drugih, izbjegavati negativan govor o drugima i afirmirati vrijednosti tolerancije i prakse komšijskog suživota u Bosni i Hercegovini;

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini smatra da svaka zajednica i crkva treba osuditi i sankcionirati pojedince ili skupine iz svojih redova koji šire vjersku mržnju, negativno govore i omalovažavaju vjerovanja drugih ili potiču netoleranciju i netrpeljivost prema pripadnicima drugih vjera ili uvjerenja;

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini se zalaže da se u obrazovnom sistemu vjerskih škola i fakulteta, ali i u udžbenicima javnih škola (u predmetima koji su prikladni za to) uvrste programi o tradicionalnim vjerama, vjerskim zajednicama i crkvama u Bosni i Hercegovini, koje bi napisali ili recenzirali predstavnici svake zajednice, te na taj način dali punu informaciju svim učenicima i studentima u Bosni i Hercegovini o toj važnoj temi;

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini se zalaže da se povremeno u nastavi na fakultetima angažiraju profesori koji bi predstavili učenje svoje vjere, zajednice ili crkve o doktrinarnim pitanjima i pitanjima drugih u vlastitoj vjeri i praksi;

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini će nastaviti afirmirati vrijednosti međuvjerskog suživota, tolerancije, poštivanja drugačijih uvjerenja, uvjerena da ove vrijednosti izviru iz samog nauka islama i da su put kojim će Bosna i Hercegovina postati zemljom visokog nivoa sloboda, sigurnosti, stabilnosti i poštivanja različitosti u društvu.

II. DIJALOG SA MUSLIMANIMA KOJI NISU PRIPADNICI ISLAMSKJE ZAJEDNICE U BOSNI I HERCEGOVINI

Polazeći od riječi Uzvišenog: „*Vjernici su samo braća, zato pomirite vaša dva brata i bojte se Allaha, da bi vam se milost ukazala.*“ (El-Hudžurat:10)

Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini se zalaže za muslimansko jedinstvo utemeljeno na principima islamskog učenja i osjećaja pripadnosti jednom ummetu-zajednici.

Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini i domovinskim zemljama zbog svoje historije i institucije menšure, poštivanja principa institucionalne šure i obaveze očuvanja muslimanskog jedinstva i legitimiteta i legaliteta institucije reisu-l-uleme sebe smatra džematom muslimana i poziva sve muslimane da grade svoje institucionalno jedinstvo u poštivanju duhovnog autoriteta reisu-l-uleme kao *ulu-l-emra* muslimana u Bosni i Hercegovini, domovinskim zemljama i bošnjačkoj dijaspori.

U institucionalnom organizovanju vjerskog života muslimana Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini ima ustavnu obavezu u tumačenju vjere i izvršavanju ibadetskih islamskih dužnosti slijediti maturidijski akaid i hanefijski mezheb. Članovi Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini mogu biti i pripadnici drugih mezheba koji je prihvataju kao svoju i koji prihvataju njene norme i propise.

Svi članovi zajednice kao i njeni pripadnici imaju pristup zajednici i njenim organima kako bi u skladu s njenim normama i propisima oblikovali njeno djelovanje i dali svoj doprinos radu i razvoju njenih institucija.

Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini je otvorena za saradnju sa vjerski motivisanim nevladinim organizacijama koje priznaju njen vjerski autoritet i institucionalni okvir praktikovanja zajedničkih vjerskih ibadeta.

Uvažavajući islamsku tradiciju Bošnjaka, kao temeljni oblik institucionalnog vjerskog života muslimana svojih članova i pripadnika, Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini je otvorena za dijalog sa svim sljedbama i mezhebima unutar islama. Također je otvorena za dijalog i razgovor i sa onim sljedbama koje su se udaljile od glavnog toka islamske misli i koncenzusa muslimana, a koje nisu nasilne i isključive prema drugim muslimanima i drugim svjetonazorima. Saradnja sa takvim skupinama i pojedincima će zavisiti od stepena doktrinarne i praktične sličnosti odnosno zajedničkog interesa.

Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini se ne miješa u unutrašnja pitanja drugih muslimanskih država i zajednica, niti u njihove modele organizacije vjerskog života i tumačenje islama. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini će uvijek nastupati pomiriteljski i bratski i nikada neće ni sa jednom muslimanskom

državom ili zajednicom sarađivati na štetu bilo koje druge bratske muslimanske države ili zajednice.

III. MEĐUNARODNI ODNOSI, LJUDSKA PRAVA I NASILJE

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini sarađuje sa domaćim i međunarodnim, vladinim, nevladinim, akademskim, medijskim, sekularnim i vjerom motivisanih (*faith-based*) organizacijama i pojedincima čije vrijednosti su kompatibilne sa vrijednostima na kojima počiva nauk i djelovanje Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini. U tom smislu:

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini se zalaže za mir u svijetu i rješavanje svih sporova među državama mirnim putem. Polazeći od islamskog stava da svi ljudi čine jednu zajednicu, Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini odlučno osuđuje svaku agresiju, hegemoniju i iskorištavanje siromašnih od strane moćnih.

- Kao što u okviru pojedinih država smatra ključnim osiguranje vladavine prava, Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini isto tako naglašava potrebu da međunarodni odnosi budu podvrgnuti međunarodnom pravu. Očekujemo da muslimanski narodi svijeta daju svoj puni doprinos daljem razvoju međunarodnog prava i u njega unesu principe i vrijednosti islamskog učenja.

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini takođe podržava potrebu ubrzanog rada na globalnoj zaštiti okoline, kao zajedničkog dobra koje je Uzvišeni Bog dao ljudskoj zajednici kao amanet.

- Zaštita ljudskih prava predstavlja jednu od najznačajnijih tekovina savremenog pravnog razvoja a međunarodne kodifikacije visoka dostignuća koja treba da se prevedu u nacionalna zakonodavstva i stvarni život. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini posebno naglašava neophodnost punog ostvarivanja i zaštite slobode vjere ili uvjerenja i uklanjanju svih oblika diskriminacije, posebno na ovom osnovu.

- U sklopu napora za ostvarivanje ljudskih prava i sloboda neophodno je nastupati principijelno, a ne da se ova borba pretvori u sredstvo vanjske politike pojedinih država i selektivno primjenjuje radi vlastitih interesa.

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini odbacuje i osuđuje upotrebu nasilja. Ovo je posebno važno podcrtati u naše doba kada se pojedinci, grupe i države, nekada i sa pozivanjem na vjeru, koriste terorizmom radi ostvarivanja svojih političkih ciljeva. Terorizam, shvaćen kao ilegalna upotreba sile usmjerena protiv zabranjenih ciljeva ili uz korištenje zabranjenih metoda, predstavlja u miru ono što je ratni zločin u ratu. Sve ove vrste nasilja Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini odbacuje i smatra zločinima kažnjivim i po Božijem i po ljudskom

pravu. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini također osuđuje i državni terorizam, koji s obzirom na državni monopol sile, može imati teške posljedice.

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini posebno osuđuje pojedince ili grupe koje se pozivaju na islam u vršenju terorističkih akata. Oni ne predstavljaju islam niti muslimane svijeta i svojim aktima pored nasilja nad žrtvama svojih akata vrše i nasilje nad muslimanima i islamom. Uzroke terorizma ove vrste treba utvrditi i njima se baviti u borbi protiv terorizma. Sama ta borba treba se voditi zakonitim sredstvima i ne samo sigurnosnim metodama.

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini osuđuje i pojave islamofobije i mržnje prema muslimanima koje generiraju neodgovorni političari ili mediji. Poznato je kakve su katastrofalne posljedice u prošlosti proizvedene putem predrasuda, teorija zavjere i navodima o odgovornosti cijelih etničkih ili vjerskih grupa. Neophodno je uvijek individualizirati odgovornost i napraviti razliku između jednog učenja i njegovog iskrivljavanja.

III. BOSNA I HERCEGOVINA: PROŠLOST, SADAŠNJOST I BUDUĆNOST

a. Rat 1992-1995: njegova narav i uzroci

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini osuđuje rat, nasilje i agresiju kao i sve ratne zločine i kršenje Međunarodnog krivičnog prava bez obzira na to ko je počinitelj prijestupa. Kur'anski su principi „Allah poziva u Kuću mira“ kao i „*Ve la ta'tedu* - prvi ne započinjite sukob i u njemu ne prelazite granice dozvoljenog“.

- Rat 1992-1995. je po svojoj naravi bio prvo jednostrana a jedno vrijeme i dvostrana agresija kako su to utvrdili međunarodni sudovi. Rat su izazvali velikodržavni projekti političkih elita susjednih zemalja čiji su zagovornici bili među političarima, vojnicima, akademskim, univerzitetskim i kulturnim radnicima, te novinarima i vjerskim službenicima. U ovom ratu vjera jeste bila zlo-upotrijebljena, ali on nije bio vjerski jer nije vođen radi prevjeravanja već radi uništenja Bosne i Hercegovine i podjele njene teritorije i uništenja prije svega muslimana Bošnjaka.

- Objašnjavanje rata stoljetnom mržnjom je znak intelektualne površnosti ili pogrešne informiranosti, jer niti su za genocid i masovne pokolje potrebna stoljeća mržnje, niti su ona prepreka suživotu, kao što pokazuje projekat Evropske unije.

- Uvijek i u svakom sukobu agresorova upotreba oružja je nelegitimna, dok žrtva ima ljudsko i Božije pravo, pa i obavezu da se brani. Izjednačavanje krivice je nepodnošljiva uvreda za desetine hiljada muslimanskih žrtava, među kojima je mnogo djece, žena i starijih civila čije su kosti više puta prenošene po bo-

sanskim jamama i skrivenim lokacijama. Izjednačavanje krivice je moralni pad i nedopustiv prijestup nekih svjetskih političkih krugova u Bosni i Hercegovini i ujedno posljednja strategija lokalnih advokata opakih zločina počinjenih u periodu 1992-1995. Pored toga što je nemoralno, izjednačavanje krivice prijeti da nagradi zločin i tako potakne njegovo ponavljanje.

- Muslimani Bosne i Hercegovine pretrpjeli su najveće žrtve u agresiji na Bosnu i Hercegovinu jer je nad njima izvršen sistematski zločin genocida i „etničkog čišćenja“. Koncentracioni logori, masovna silovanja, progoni, raseljavanje, rušenje njihovih vjerskih i kulturnih objekata, te opstrukcija povratka, povrata i obnove imovine i vjerskih objekata, te izvođenja zločinaca pred lice pravde, samo su dio općeg plana uništenja muslimana u cijelosti ili na većem dijelu bh. teritorije.

- Krivična odgovornost jeste individualna, ali političku i moralnu odgovornost snose svi oni koji su svojim glasovima na izborima, javnim istupima, konzistentnim nijekanjem zločina, ili na bilo koji drugi način cijelim tokom rata pomagali zločince ili to čine i danas.

- Genocid u Srebrenici je velika mrlja na savjesti ne samo onih koji su ga inspirisali i počinili, nego i onih koji ga negiraju, ali i većeg dijela međunarodne zajednice i jednog dijela međunarodne javnosti. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini svoj odnos prema pojedincima, vjerskim zajednicama i državama temelji na osnovu njihovog odnosa prema genocidu u Srebrenicu.

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini poziva na oprost, pomirenje i ponovnu uspostavu povjerenja koje će se temeljiti na istini o onome što se dešavalo, pravdi i osudi, te ograđivanju onih u čije ime su zločini počinjeni.

b. Vjerske zajednice, crkve i rat

- Islamska zajednica nije željela rat i činila je sve da do njega ne dođe, odnosno da se umanje njegove posljedice. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini je, sveukupno, časno prošla kroz ovu historijsku tragediju iako je sa svojim imama, članovima i pripadnicima u poređenju sa drugim vjerskim zajednicama bila najveća žrtva i stradalnik. U ratu je ubijeno 13% imama što je zastrašujući postotak. Svakako da su razlike postojale ne samo među nego i unutar vjerskih zajednica kad je riječ o očuvanju integriteta vjerskog službenika u ratnim uvjetima.

- Rušenje vjerskih objekata posebno je sramna stranica proteklog rata. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini osuđuje sva rušenja vjerskih i historijskih objekata bez obzira na to ko ih je činio.

Ipak, nesumnjivo je da su tokom agresije na Bosnu i Hercegovinu najviše stradali objekti Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i to na način koji se ne može ni sa čim porediti. Njihovo rušenje, posebno u RS bilo je sistematsko tako da je u tom entitetu Dejtonski sporazum uspravno dočekala samo jedna

džamija. Ukupno su od 1992. do 1995. porušene 832 džamije i mesdžida i oštećeno još 350 njih od ukupno 1700 džamija i mesdžida koliko je bilo 1990. godine. Brojni su i drugi islamski vjerski objekti porušeni ili oštećeni. Razmjere i sistematičnost rušenja džamija, način na koji je to činjeno, pokušaji uklanjanja tragova, izmjene urbanističkih planova, pokušaji brisanja sjećanja i historije, te rušenje džamija u područjima nezahvaćenim ratnim dejstvima, govore o vrsti zločina: rušenje džamija je bilo dio sistematskog plana zatiranja muslimana Bosne i Hercegovine, odnosno genocida. Jedan čovjek može neopaženo zapaliti ili minirati džamiju ili crkvu, ali ne može neopaženo i sam odvući ostatke ruševina, izmijeniti urbanistički plan i na tom mjestu sagraditi parking ili objekat svoje vjere. Svi pokušavaju preuveličati vlastito stradanje, ali je nepobitna činjenica da se 1995. pravoslavac imao gdje pomoliti i u Travniku, i u Zenici, i u Tuzli i u Sarajevu, a da musliman nije imao gdje obaviti džumu-namaz u Banja Luci, Prijedoru, Bijeljini, Foči, Višegradu, itd, zapravo ni u jednom gradu u RS-u sve i da su opstali oni koji bi se na tim mjestima okupljali. Također, nije svejedno da li su ti objekti rušeni u zonama rata ili tamo gdje rata praktično nije ni bilo: Banja Luci, na primjer.

- Opstrukcija obnove vjerskih objekata s kojima se Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini suočila nakon agresije je posebno sramotna i zabrinjavajuća jer govori o tome da ovi objekti nisu rušeni u vihoru ratnih dejstava, nego sistematski i s namjerom da se zatre prisustvo islama i muslimana na tim prostorima. Zabrinjava to što je Visoki predstavnik morao intervenisati kako bi se ukinule administrativne zapreke obnovi vjerskih objekata.

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini apeluje u svakoj prilici na zvaničnike drugih vjerskih zajednica i crkava da se jasno očituju o zločinima koji su počinjeni u njihovo ime ili uz podršku dijela klera kao što je i sama spremna učiniti ako bi se našla u sličnim okolnostima.

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini prihvata nadležnost suda u Hagu iako nije uvijek bila zadovoljna njegovim radom i presudama, jer smatra da je Haški sud bio potreban radi objektivnijeg utvrđivanja istine.

c. Mir, pravda, pomirenje i suživot

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini u svom odnosu prema pripadnicima drugih vjerskih zajednica slijedi kur'ansku uputu o životu u miru, pravdi i dobru sa svim ljudima dobre volje: „*Allah vam ne zabranjuje da činite dobro i da budete pravedni prema onima koji ne ratuju protiv vas zbog vjere i koji vas iz zavičaja vašega ne izgone. Allah zaista voli one koji su pravični.*“ (Kur'an, Mumtehine: 8.)

- Za uspostavu trajnog mira, pravda treba biti zadovoljena i istina prihvaćena, iako se mir može uspostaviti i prije zadovoljavanja pravde i potpunog prihvatanje istine.

- Suđenje ratnim zločincima je preduvjet da se zločini ne ponove. Ne budu li zločinci osuđeni, i ne bude li zločin neutralisan povratkom ljudi na njihova ognjišta i ponovnom izgradnjom imovine i vjerskih objekata, buduće generacije potencijalnih zločinaca bi mogle zaključiti da se zločin isplati i ponovo posegnuti za istim metodama. Jedino pravedno kažnjavanje zločina i veličanja zločina može prekinuti začarani krug zla koji nam donosi nasilje svakih par decenija. Zarad budućnosti zločin iz prošlosti mora biti kažnjen. Molitve i verbalna izvinjenja pravdu ne mogu nadomjestiti.

- Bilo koja komisija za istinu mora poći od činjenica utvrđenih u Hagu i masovnih grobnica i njen rad treba biti komplementaran, a ne alternativan, radu Haškoga i drugih sudova za procesuiranje ratnih zločina.

- Verbalno izvinjenje nije dovoljno za pomirenje. Njemu treba prethoditi ili ga prpratiti iskrena namjera da se osigura obeštećenje žrtava, povratak raseljenih, povratak i obnova oduzete i srušene imovine i vjerskih objekata, te obnova mostova među ljudima i uzajamno praštanje.

- Pomirenje i praštanje ne smiju biti na štetu prava na sjećanje.

- Pomirenju, dijalogu i suživotu u multikulturalnoj Bosni i Hercegovini nema alternative i u tom je uloga vjerskih zajednica i crkava iznimno velika. Dijalog i suživot nisu taktika niti intelektualna naslada već strateško opredjeljenje. Za pomirenje je potrebna hrabrost čiji je prvi znak prestanak nijekanja zločina i trijumfalizma nad njihovim posljedicama.

- Islamsku zajednicu u Bosni i Hercegovini zabrinjava to što i danas neki visoki vjerski zvaničnici koriste jezik mržnje i ona će uvijek takve pojave osuđivati makar dolazile i iz vlastitih redova.

d. Mjesto vjere i vjerskih zajednica u bosanskom društvu

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini je svojim dosadašnjim radom i angažmanom pokazala da se zalagala i da će se zalagati za multireligijsku, multietničku, demokratsku Bosnu i Hercegovinu koja jeste građanska sa punim poštivanjem slobode vjere, nezavisnosti i odvojenosti vjerskih institucija od države, te građanskim statusom koji nije vezan za vjersku pripadnost. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini ne prihvata interpretaciju po kojoj se sekularna država svodi na odvajanje vjerskih institucija od države bez garantiranja vjerskih sloboda, kako pojedinačnih tako i kolektivnih, i praktikovanja vjere u privatnom i javnom životu. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini se otvoreno protivi svakom ekstremizmu, pa i onom islamskom, katoličkom, pravoslavnom, sekularističkom i liberalnom.

- Radom na «Zakonu o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini » vjerske zajednice i crkve u Bosni i Hercegovini su pokazale da mogu zajednički djelovati na dobrobit svih. Podjednako je ohrabrujuća saradnja po pitanju vjeronauke.

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini smatra sramnom i diskriminirajućom činjenicu da još uvijek nije potpisala Ugovor sa državom Bosnom i Hercegovinom kakav su potpisale Katolička i Pravoslavna crkva, te što se ovo pitanje politizira i bez opravdanog razloga blokira.

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini dijeli zabrinutost drugih vjerskih zajednica za javni moral i tradicionalne vrijednosti u našem društvu. Nastojanje vjerskih vođa da zaštite prava vjernika ili da dignu glas protiv nemorala nikako se ne može smatrati njihovim neprimjerenim miješanjem u politiku.

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini smatra kako je vjeronauka pravo vjernika sve dok se u udžbenicima i na nastavi ne vrijeđaju osjećanja drugih učenika.

- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini se zalaže za naturalnu restituciju gdje god je ona moguća, odnosno za pravičnu nadoknadu. Restitucija je još jedan projekat na kojem vjerske zajednice mogu uspješno surađivati.

